

7. februar 2011

Pressemelding

EOS-utvalgets undersøkelser i SDU-saken

EOS-utvalgets undersøkelser i SDU-saken har gitt grunn til å reise kritikk mot Politiets sikkerhetstjeneste (PST). Kritikken reises på bakgrunn av tjenestens manglende orientering til Justis- og politidepartementet og til utvalget om sin kjennskap til sikkerhetsarbeidet ved den amerikanske ambassaden i Oslo, slik dette fremstod for PST i 2006 og 2007.

Utvalget besluttet i november 2010 å undersøke enkelte sider av påstandene som ble fremsatt i media om at gruppen *Surveillance Detection Unit* (SDU) skal ha drevet overvåking og registrering av norske borgere i Norge på vegne av den amerikanske ambassaden i Oslo.

I henhold til utvalgets kontrolloppgave og -område har utvalget begrenset sine undersøkelser til Politiets sikkerhetstjenestes (PST) rolle i saken. Som følge av riksadvokatens etterforskningsordre i november 2010 har utvalget ikke undersøkt påstandene om at tidligere eller nåværende PST-ansatte har begått forhold som rammes av norske straffebestemmelser. Utvalget vil imidlertid holde seg orientert om påtalemyndighetens konklusjoner på dette punkt.

Utvalget har på bakgrunn av undersøkelsene i saken funnet grunn til å kritisere PST for at verken Justis- og politidepartementet eller utvalget ble orientert om tjenestens kjennskap til sikkerhetsarbeidet ved den amerikanske ambassaden i Oslo.

I utvalgets avsluttende merknader til PST er det presisert at tjenestens kjennskap til sikkerhetsarbeidet ved den amerikanske ambassaden, slik dette fremstod for PST i 2006 og 2007, var av en slik karakter at det forelå en plikt til å rapportere til Justis- og politidepartementet. Instruks for Politiets sikkerhetstjeneste § 17 pålegger PST å rapportere til departementet om "alle saker av viktighet".

PST har i sitt svar til utvalget uttrykt at den antatte hovedgrunnen til at utvalget ikke ble orientert om saken, er at PST ikke har hatt et særskilt fokus på ambassadens sikkerhetsarbeid. Tjenesten har i den sammenheng vist til at den daglige kontakten med ambassaden om sikkerhetsspørsmål blir ivaretatt av Oslo politidistrikt. I sine avsluttende merknader til PST har utvalget lagt til grunn at tjenesten også må orientere utvalget om saker "av viktighet". Utvalget har videre understreket at tjenesten må være kjent med at kontroll av denne type saker faller innenfor utvalgets mandat, blant annet på bakgrunn av at utvalget i årene 2000–2007 ved flere anledninger har tatt opp spørsmål som berører utenlandsk etterretningsvirksomhet i Norge. Det er i denne sammenheng spesielt vist til omtalen av den såkalte Risør-saken på side 8 i EOS-utvalgets årsmelding for 2003.

Utvalget har omfattende innsynsrett i PSTs arkiver og registre, og tjenesten plikter på anmodning å tilveiebringe alt materiale, utstyr m.v. som kan ha betydning for gjennomføring av utvalgets kontroll, jf. Lov om kontroll med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste § 4. På bakgrunn av omfanget av tjenestens virksomhet og utvalgets ressurser og kapasitet, må imidlertid kontrollen i en viss grad baseres på tillit til at tjenesten orienterer om saker som antas å være omfattet av utvalgets kontroll. Utvalget har derfor på generelt grunnlag presisert overfor PST at utvalgets innsynsrett ikke fritar tjenesten fra å orientere utvalget om relevante saker.

Les mer om utvalget på www.eos-utvalget.no.

Kontakt:

Utvalgsleder Helga Hernes, tlf. 993 96 162